

Parlementaire geschiedenis	Samenloop beslagvrije voet (art. 475c Rv en 475f Rv)
Per 1 januari 2021	

Wettekst:¹

E

Artikel 475c komt te luiden:

Artikel 475c

1. Een beslagvrije voet is verbonden aan vorderingen tot periodieke betaling van:
 - a. uitkeringen op grond van de Participatiewet;
 - b. uitkeringen op grond van overige sociale zekerheidswetten, uitgezonderd kinderbijslag onder welke benaming ook;
 - c. uitkeringen of buitengewone pensioenen op grond van een wettelijke regeling voor oorlogsgetroffenen;
 - d. de bedragen – onder de naam bezoldiging of welke benaming ook – waarop een ambtenaar als bedoeld in artikel 3 van de Ambtenarenwet 2017 als zodanig uit hoofde van zijn dienstbetrekking aanspraak heeft alsmede de bedragen – onder de benaming pensioen, wachtgeld, uitkering of welke benaming ook – waarop een gewezen ambtenaar als zodanig uit hoofde van zijn vroegere dienstbetrekking aanspraak heeft of waarop zijn nagelaten betrekkingen uit hoofde van zijn overlijden aanspraak hebben;
 - e. loon;
 - f. uitkeringen uit levens-, invaliditeits-, ongevallen- of ziekengeldverzekering;
 - g. pensioen en lijfrente, waaronder mede worden verstaan uitkeringen ten laste van een lijfrenterekening of ten laste van de waarde van een lijfrentebeleggingsrecht als bedoeld in artikel 3.126a, vierde en zesde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;
 - h. inkomstenbelasting begrepen in een voorlopige teruggaaf als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen;
 - i. uitkeringen tot levensonderhoud, verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of tot vergoeding van schade door het derven van levensonderhoud;
 - j. een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel h, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, met uitzondering van de kinderopvangtoeslag, bedoeld in artikel 1.5 van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

¹ [Stb. 2017, 110](#), gewijzigd in [Stb. 2017, 484](#), [Stb. 2019, 483](#) en [Stb. 2020, 496](#).

2. De beslaglegger legt beslag op de vorderingen tot periodieke betaling, bedoeld in het eerste lid, in de volgorde van de onderdelen in dit lid. Indien sprake is van meerdere vorderingen tot periodieke betaling binnen een onderdeel gaat de hoogste vordering voor.
3. In afwijking van het tweede lid kan de beslaglegger beslag leggen op een vordering tot periodieke betaling die later is opgenomen in de volgorde van de onderdelen in het eerste lid, indien hij ter invordering van zijn vordering tot aan de vastgestelde beslagvrije voet bij deze periodieke betaling kan volstaan met een beslag onder één derde en hij bij toepassing van het tweede lid genoodzaakt is onder meerdere derden beslag te leggen.
4. Indien reeds beslag ligt op een andere vordering tot periodieke betaling houdt de beslaglegger die het latere beslag legt bij de vaststelling van de hoogte van de beslagvrije voet rekening met dit beslag.
5. Bij meerdere beslagen op vorderingen tot periodieke betaling als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a tot en met i, wordt de beslagvrije voet omgeslagen in verhouding tot de hoogte van deze betalingen voor zover toepassing van het tweede of derde lid ertoe leidt dat een opvolgend beslaglegger beslag legt op een andere vordering dan de vordering waarop reeds beslag is gelegd.
6. Een beslag dat in strijd met het tweede of derde lid wordt gelegd, kan binnen drie jaar na het leggen van het beslag worden vernietigd door de geëxecuteerde of door een andere beslaglegger.
7. Een derde-beslagene die een betaling heeft gedaan aan een deurwaarder die in strijd met artikel 475c, tweede of derde lid, een executoriaal beslag heeft gelegd dat is vernietigd, heeft niettemin bevrijdend betaald.

(...)

I

Artikel 475f komt te luiden:

Artikel 475f

1. Indien beslag is gelegd op een vordering tot wekerende betalingen die niet in artikel 475c, eerste lid, is omschreven en de geëxecuteerde onvoldoende andere middelen van bestaan heeft, kan de geëxecuteerde de kantonrechter verzoeken de artikelen 475b en 475d tot en met 475e mede op die vordering van toepassing te verklaren.
2. Indien bij toepassing van het eerste lid op een vordering tot wekerende betalingen tevens beslag ligt of wordt gelegd op een vordering tot periodieke betaling als bedoeld in artikel 475c, eerste lid, is artikel 475c, vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

Besluit tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding:²

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, met uitzondering van de tweede volzin van het met in artikel I, onderdeel D, opgenomen nieuwe tweede lid, artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018, de artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, en XVIIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 en het Besluit beslagvrije voet treden in werking met ingang van 1 januari 2021.

NOTA VAN TOELICHTING

Dit besluit regelt dat de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Stb. 2017, 110), artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018, artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, en XVIIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 en het Besluit beslagvrije voet op 1 januari 2021 in werking treden. Artikel XIII, onderdelen A en D, van de Verzamelwet SZW 2020 zijn reeds in werking getreden. Artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018 en artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, XVIIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 wijzigen het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zoals dat komt te luiden nadat de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in werking is getreden. Voor de volgorde van inwerkingtreding is de datum van vaststelling van de regeling bepalend.

Memorie van toelichting³

(...)

4.3 Afstemming

Sinds het einde van de 20e eeuw is het aantal inkomstenbronnen van een gemiddeld gezin toegenomen. Toeslagen, voorlopige teruggaven van de Belastingdienst, maar ook neveninkomsten en meer algemeen de tweeverdienercultuur hebben ervoor gezorgd dat waar bij het ontstaan van het huidige systeem nog veelal sprake was van een enkele en duidelijk identificeerbaar periodieke inkomstenbron, nu vaak meerdere periodieke inkomens kunnen worden uitgewonnen ter voldoening van de openstaande vordering. De huidige regeling gaat bij beslag op meerdere periodieke inkomens van de schuldenaar uit van een naar rato toedeling van de beslagvrije voet. Dat stelt hoge eisen aan de afstemming tussen de verschillende beslagleggende partijen. Weet de ene partij niet dat er reeds beslag ligt op of verrekening plaats vindt bij een geheel ander inkomensbestanddeel van de schuldenaar, dan wordt een onjuiste (te lage) beslagvrije voet vastgesteld. Dat heeft verstrekken gevolgen voor het inkomen dat de schuldenaar overhoudt om van rond te komen.

In het voorgestelde proces is er daarom voor gekozen om beslag op periodiek inkomen zo veel mogelijk bij één inkomstenbron van de schuldenaar te centraliseren. De schuldeiser komt op deze wijze nog steeds het bedrag toe waarmee het totale inkomen van de schuldenaar de beslagvrije voet ontstijgt, maar de uitwinning van dit totale inkomen vindt zo veel mogelijk via één inkomstenbron plaats.

Volgorde

Het zo veel mogelijk samenbrengen van de verschillende beslagen bij een inkomstenbron vraagt regulering. Regulering houdt in dat de vrijheid van de schuldeiser om bij het uitblijven van betaling

² [Stb. 2020, 499](#)

³ [Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr. 3.](#)

zelf een keuze te maken op welke periodieke vordering hij de schuld verhaalt, wordt doorbroken. Dit laat onverlet dat bij de uiteindelijke berekening van de beslagvrije voet en aldus de mate waarin de schuldeiser zich mag verhalen op het specifieke inkomen, alle niet beslagen periodieke inkomsten in acht mogen worden genomen. Het kabinet is zich daarbij bewust van de noodzaak om tot een betere afstemming te komen tussen de verschillende beslagleggende en verrekenende partijen. De aansluiting van alle partijen die zich verhalen op de periodieke vorderingen van de schuldenaar op het beslagregister vormt een oplossing. Vooruitlopend op de aansluiting van alle partijen waarmee naar verwachting nog geruime tijd gemoeid zal zijn, is in het onderhavige wetsvoorstel een regeling getroffen.

Gedachte daarbij is dat door de concentratie van de beslaglegging bij een enkele inkomstenbron de derde-beslagene de beslagleggende partij adequaat kan informeren over reeds lopende beslagen of verrekeningen. Bij de volgorde van de verschillende inkomstenbronnen waarop de deurwaarder beslag kan leggen, is er voor gekozen om uitkeringen, waarop relatief vaak verrekening wordt toegepast te plaatsen boven andere vorderingen tot periodieke betalingen waarbij dit minder vaak voorkomt.³⁴ De kans is aldus het grootst dat de beslagleggende partij een zo compleet mogelijk beeld krijgt van reeds lopende verrekeningen.

Blijkt op basis van het beslagregister dan wel navraag bij de derde-beslagene dat er reeds beslag ligt, dan dient de partij indien deze er voor kiest zijn beslag door te (laten) zetten, zich aan te sluiten bij het reeds lopende beslag. Het is ook aan de derde-beslagene om inzicht te geven in de na verrekening resterende hoogte van de vordering tot periodieke betaling. Op basis van deze informatie kan de schuldeiser die overweegt beslag te leggen, een afweging maken of hij het beslag ondanks de lopende verrekening wil doorzetten.

De situatie kan ontstaan dat de in de volgorde eerstgenoemde inkomstenbron onvoldoende is om de gehele afloscapaciteit (het verschil tussen het totale netto-inkomen van de schuldenaar en de voor hem geldende beslagvrije voet) uit te nutten, terwijl een lager in de volgorde staande inkomstenbron die mogelijkheid wel biedt. Om te voorkomen dat de deurwaarder dan ter volledige uitnutting van de afloscapaciteit op twee bronnen beslag dient te leggen, is geregeld dat hij in deze situatie ervoor kan kiezen om in afwijking van de volgorde-regeling het beslag op deze andere inkomstenbron te effectueren, zodat slechts eenmaal beslag hoeft te worden gelegd.

Voorbeeld

De schuldenaar ontvangt een netto-uitkering van € 200,- per maand en heeft daarnaast een netto-inkomen uit loon van € 800,-. Zijn beslagvrije voet bedraagt in dit voorbeeld € 700,-. De afloscapaciteit bedraagt derhalve € 300,-. Bij beslag op de uitkering, kan gezien de bestaande beslagvrije voet niet de gehele afloscapaciteit worden uitgenut. Bij beslag op het loon behoort dit wel tot de mogelijkheden. Reden waarom in dit voorbeeld de deurwaarder beslag kan leggen op het loon. Bij de te hanteren beslagvrije voet mag hij het niet beslagen netto-inkomen van € 200,- op de beslagvrije voet in mindering brengen.

De voorgestelde regeling zou een zwaardere belasting van met name de uitkeringsverstrekende instanties tot gevolg kunnen hebben, nu in eerste instantie de deurwaarder bij deze instanties voor beslag zal moeten aankloppen. Op basis van het onderzoek van I&O research lijkt voor deze vrees echter geen basis te bestaan. Bij beslagen waarin een schuldenaar een uitkering ontvangt, is in 95% van de gevallen ook beslag gelegd op deze uitkering. De overige 5% ziet vooral op situaties waarbij enkel beslag loopt op een of meer toeslagen.³⁵

De situatie kan ontstaan dat een schuldenaar te maken krijgt met meerdere beslagen en toepassing van de volgorde regeling op de verschillende momenten andere uitkomsten kent. Het gaat hier om uitzonderingsituaties waarin de schuldenaar bijvoorbeeld te maken heeft met twee fluctuerende inkomens, waarbij op moment A inkomen X het hoogste inkomen uit loon is en op moment B inkomen Y. Het gaat zoals aangegeven om uitzonderingsituaties waarin indien het om beslagen door

gerechtsdeurwaarders gaat het beslagregister uitsluitend zal geven. Daar waar incasso op andere wijze speelt zal de schuldenaar vooralsnog zelf de beslagleggende partij hierop moeten attenderen. In het vierde lid van artikel 475c Rv is een regeling opgenomen op basis waarvan de latere beslaglegger – ongeacht de volgorde regeling – gehouden is beslag te leggen op de periodieke betaling waarop reeds beslag ligt, tenzij hij zonder meer niet gerechtigd is (denk aan de toeslagen) hierop beslag te leggen. Zie hiervoor ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 475c, vierde lid, Rv.

Samenloop

Voor een aantal inkomstenbronnen geldt dat alleen specifieke schuldeisers er verhaal op kunnen halen. Hierbij gaat het om toeslagen uitgekeerd door de Belastingdienst/Toeslagen, waarbij alleen huidige verhuurders, zorgverzekeraars en kinderopvanginstellingen onder bepaalde voorwaarden, beslag kunnen leggen op respectievelijk de huur-, zorg- of kinderopvangtoeslag.³⁶ In het huidige systeem worden deze toeslagen niet expliciet als vorderingen tot periodieke betaling aangemerkt waarop een beslagvrije voet van toepassing is. Wil de schuldenaar dat de beslagvrije voet bij beslag op toeslagen door de verhuurder, zorgverzekeraar of kinderopvanginstelling in acht wordt genomen dan zal hij zich in de huidige situatie moeten wenden tot de kantonrechter (artikel 475f Rv).

In het voorgestelde systeem is opgenomen dat ook bij beslag op toeslagen de beslagvrije voet in acht dient te worden genomen (artikel 475c Rv). De zojuist beschreven volgorde geldt echter niet voor deze beslagen, wat inhoudt dat de hiervoor genoemde schuldeisers die zowel de mogelijkheid hebben om beslag te laten leggen op een bepaalde toeslag als op de overige genoemde periodieke inkomstenbronnen, er voor kunnen kiezen om hun vordering te verhalen op de toeslag (artikel III van dit wetsvoorstel).

Hierbij wordt opgemerkt dat deze schuldeisers daarbij wel rekening moeten houden met eventueel reeds lopende beslagen. Ligt reeds beslag op het loon van de schuldenaar, dan houdt dit in beginsel in dat de schuldenaar reeds naar vermogen (tot aan de voor hem geldende beslagvrije voet) op zijn schulden aflost. Het beslag op de toeslag is in die zin dan zinledig, nu ongeacht het beslag, de volledige toeslag aan de schuldenaar dient te worden uitbetaald, wil de beslagvrije voet niet worden aangetast.

Andersom zal de deurwaarder bij een beslag op loon eveneens rekening moeten houden met een reeds lopend beslag op een toeslag. Het tijdstip van de beslaglegging bepaalt in die zin wie met wie rekening houdt. Is er reeds sprake van een beslag op loon waarbij de afloscapaciteit volledig wordt benut dan is een beslag op toeslagen zinledig. Is er reeds een beslag op een of meer toeslagen dan zal de op het loon beslagleggende partij rekening moeten houden met het feit dat door het beslag op de toeslag(en) de afloscapaciteit van de schuldenaar reeds geheel dan wel gedeeltelijk wordt uitgenut.

Het is steeds aan de beslaglegger op een bepaald inkomensbestanddeel om te onderzoeken of hij bij zijn beslag rekening dient te houden met reeds lopende beslagen op andere inkomensbestanddelen. Bij een reeds lopend beslag bij de derde-beslagene dient hij uit te gaan van de door de eerste beslaglegger vastgestelde beslagvrije voet.

Bij een eenmaal lopend executoriaal beslag bij een andere derde-beslagene mag hij uitgaan van daar gehanteerde vastgestelde beslagvrije voet en is het aan de latere beslaglegger op het andere inkomensbestanddeel om met het lopende beslag rekening te houden.

Voorbeeld

De deurwaarder heeft beslag gelegd op de zorgtoeslag (in dit voorbeeld € 70,- per maand). Voor de schuldenaar geldt een beslagvrije voet van € 1.000,-. Hij heeft een netto-inkomen bij werkgever B van € 1.100,- per maand. Indien een deurwaarder vervolgens beslag legt bij werkgever B, zal hij rekening moeten houden met het reeds lopende beslag op de toeslagen en dus een beslagvrije voet

van € 1.070,- (beslagvrije voet, vermeerderd met de beslagen toeslag) richting werkgever B moeten communiceren.

Anders ligt de situatie indien een deurwaarder in bovenstaande situatie reeds beslag heeft gelegd bij werkgever B, waarbij deze een beslagvrije voet van € 1.000,- hanteert. Indien een latere deurwaarder beslag legt op de toeslag zal hij rekening moeten houden met het reeds lopende loonbeslag, wat inhoudt dat hij zolang het loonbeslag loopt niets via dit beslag kan innen. De afloscapaciteit is immers reeds volledig uitgenut.

Voor een juiste uitvoering van het algehele proces (volgorde en samenloop) zal de deurwaarder aan de ene kant informatie moeten gebruiken uit de polisadministratie (aard inkomstenbron en eventueel ook hoogte van de inkomstenbron). Daarnaast zal hij informatie moeten verkrijgen door raadpleging van het beslagregister (waarin beslagen gelegd door gerechtsdeurwaarders staan geregistreerd). Ook zal hij informatie bij de Belastingdienst/Toeslagen (eventuele verrekeningen) en informatie bij de beoogde derde-beslagene (lopende (niet in het beslagregister gemelde) beslagen of verrekeningen) moeten opvragen. Het is de bedoeling van het kabinet dat deze informatie de deurwaarder via het uitvragen van gegevens bij de desbetreffende organisaties ter hand wordt gesteld, zodat ook voor de deurwaarder de administratieve lasten in dit proces beperkt blijven. Ook de Belastingdienst geeft aan dat de afstemming tussen schuldeisers geregeld moet zijn voor een goede toepassing van de beslagvrije voet conform dit wetsvoorstel. Belangrijk hierbij is dat bij het compleet maken van deze afstemming de uitvoerbaarheid voor alle partijen geborgd is.

Bijzondere incasso-instrumenten

Het kabinet heeft ook oog voor de bijzondere incasso-instrumenten in relatie tot de bescherming van de beslagvrije voet.

De (bijzondere) incassobevoegdheden worden vaak in een adem genoemd bij problemen rond de beslagvrije voet. Zo wijst onder meer het rapport «Paritas Passé, debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden» op de gevolgen van het toepassen van bijzondere incasso-instrumenten van de overheid op de mogelijkheden van verhaal voor (private) schuldeisers.³⁷ Ook in het preadvies «Naar een nieuwe beslagvrije voet» van de KBvG wordt op deze interactie gewezen.³⁸

De inzet van bijzondere incasso-instrumenten door de overheid draagt bij aan een effectieve en efficiënte manier van invorderen van schulden, zo staat te lezen in de kabinetsreactie op het rapport «Paritas Passé».³⁹ Ingrijpende wijzigingen van deze bevoegdheden werden niet voorzien. Dat is nog steeds het standpunt. Het is niet de bedoeling om (bijzondere) incassobevoegdheden af te schaffen. Omdat een vereenvoudiging van de berekening van de beslagvrije voet niet alle problemen rond de beslagvrije voet oplost en de problemen deels ook worden veroorzaakt door een samenloop van incasso-instrumenten, worden ook buiten dit wetsvoorstel om voorstellen gedaan om ook bij toepassing van (bijzondere) incasso-instrumenten de beslagvrije voet een harde grens te laten zijn.⁴⁰ Het kabinet onderzoekt daartoe de mogelijkheden om de (bijzondere) incasso-instrumenten gericht in te zetten. Daarbij zijn uitvoerbaarheid en de financiële consequenties belangrijke aspecten.

(...)

9.2.3 Bijzondere incasso-instrumenten, beslagverbod en bankbeslag(9...)

De LOSR vraagt om een algeheel beslagverbod op toeslagen. Een algeheel beslagverbod wordt als te verstrekkend beschouwd. Daarom is er voor gekozen de beslagvrije voet ook te verbinden aan de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Daarmee wordt een belangrijk bezwaar in de uitvoering en de bescherming van de beslagvrije voet weggenomen.

Artikelsgewijs

(...)

Onderdeel D (artikel 475b)

Onder 1

Voorgesteld wordt het tweede lid van artikel 475b te laten vervallen. Dit lid heeft betrekking op het omslaan van de beslagvrije voet in verhouding tot de hoogte van periodieke betalingen als beslag ligt onder verschillende derden. De bepaling vraagt om veel afstemming tussen de verschillende beslagleggende partijen en is in de praktijk – zeker indien sprake is van fluctuerend inkomen – moeilijk handhaafbaar.

Het huidige wetsvoorstel streeft er daarbij naar beslag op periodiek inkomen via de in artikel 475c Rv opgenomen volgorde regeling te centreren. Ondanks deze volgorde regeling is echter niet te voorkomen dat in sommige situaties op meerdere inkomensbestanddelen beslag wordt gelegd. Het vijfde lid van artikel 475c bepaalt in deze situatie dat de latere beslagleggende partij bij de berekening van de beslagvrije voet dan rekening houdt met het reeds lopende beslag. Dat zal veelal inhouden dat het beslag van de latere beslagleggende partij niet kan worden uitgewonnen omdat het beslag op het andere inkomensbestanddeel reeds de volledige afloscapaciteit van de schuldenaar uitnut.

(...)

Onderdeel E (artikel 475c)

Eerste lid

Het eerste lid somt evenals de bestaande tekst van artikel 475c de vorderingen tot periodieke betaling op waaraan een beslagvrije voet is verbonden. Indien gesproken wordt over netto-inkomen wordt daarbij bedoeld op het inkomen uit deze vorderingen tot periodieke betalingen met uitzondering van onderdeel j (toeslagen). De volgorde van de onderdelen is gewijzigd in verband met de nieuwe systematiek van de beslagvrije voet (zie de toelichting bij het nieuwe tweede lid). Daarnaast is de verwijzing naar uitkeringen op grond van sociale zekerheidswetten, uitgezonderd kinderbijslag onder welke benaming dan ook (artikel 475c, onderdeel c (oud)) opgesplitst in twee onderdelen: uitkeringen op grond van de Participatiewet (onderdeel a) en uitkeringen op grond van overige sociale zekerheidswetten. Samenloop van verschillende sociale zekerheidsuitkeringen komt regelmatig voor, waardoor voor de volgorde de hoogte van de uitkering in principe bepalend is. Daar de hoogte van uitkeringen kan fluctueren kan dit betekenen dat op moment A beslag bij de gemeente als verstrekker van de bijstandsuitkering voorgeschreven is, terwijl op moment B beslag bij het UWV als verstrekker van een WW-uitkering is aangewezen. Om deze samenloop situaties zo veel

mogelijk te voorkomen is een uitkering op basis van de Participatiewet apart in de volgorde regeling opgenomen.

Voorts wordt aan de limitatieve opsomming een vordering tot periodieke betaling toegevoegd: een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel h, Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) (onderdeel j), uitgezonderd de Kinderopvangtoeslag. Bij de bedoelde tegemoetkomingen gaat het om de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Ook bij beslag dan wel verrekening met betrekking tot deze toeslagen dient de beslagvrije voet in acht te worden genomen. Dit geldt niet voor de kinderopvangtoeslag. De reden hiervoor is bovenal gelegen in het feit dat de kinderopvangtoeslag, die juist gericht is op bevordering van de arbeidsparticipatie, in zijn aard wezenlijk verschilt van de overige toeslagen (huur- en zorgtoeslag, kindgebonden budget) die een duidelijk inkomensondersteunend karakter hebben.

Tweede lid

In het nieuwe tweede lid is bepaald dat de volgorde van de onderdelen bepalend is voor de volgorde waarin de beslaglegger bevoegd is zijn vordering te verhalen op de vorderingen tot periodieke betaling waaraan een beslagvrije voet is verbonden. Indien de schuldenaar bijvoorbeeld zowel recht heeft op een uitkering (onderdeel a) als loon (onderdeel d), moet eerst beslag worden gelegd op de uitkering. Resteert dan nog afloscapaciteit, het bedrag waarmee het totale netto-inkomen van de schuldenaar de beslagvrije voet overstijgt, dan kan beslag worden gelegd op het loon. Het gevolg van het niet volgen van de voorgeschreven volgorde is een nietig beslag. Dit vloeit voort uit artikel 3:40, tweede lid, Burgerlijk Wetboek.

Derde lid

Het derde lid biedt de beslaglegger de mogelijkheid om van de in het tweede lid voorgeschreven volgorde af te wijken, indien een periodieke betaling die later is opgenomen in de volgorde op zichzelf voldoende is om de afloscapaciteit geheel te benutten. Indien de schuldenaar bijvoorbeeld een netto-uitkering van € 200,- per maand (onderdeel a), een netto-inkomen uit loon van € 800,- (onderdeel d) heeft en zijn beslagvrije voet € 700,- bedraagt, dan kan bij beslag op de uitkering, gezien de beslagvrije voet, niet de gehele afloscapaciteit (i.c. € 300,-) worden benut. Bij beslag op het loon behoort dit wel tot de mogelijkheden. In dit geval kan de coördinerende deurwaarder dus beslag leggen op het loon en het niet beslagen netto-inkomen van € 200,- op de beslagvrije voet in mindering brengen. Op deze wijze wordt voorkomen dat hij op basis van de volgorde regeling gehouden is beslag te leggen op twee inkomstenbronnen om de volledige afloscapaciteit uit te nutten.

Vierde lid

Op grond van het vierde lid dient te worden afgeweken van de voorgeschreven volgorde, indien sprake is van meerdere vorderingen tot periodieke betaling en reeds beslag ligt op één van deze vorderingen. Het is mogelijk dat op het latere moment de vordering tot periodieke betaling waarop reeds beslag is gelegd op basis van de volgorde regeling niet langer de vordering tot periodieke betaling verhaal dient te worden gehaald. De latere beslaglegger zou dan op grond van het tweede lid niet meer bevoegd zijn om op dezelfde vordering tot periodieke betaling beslag te leggen, terwijl hij op basis van het vijfde lid bij de vaststelling van de beslagvrije voet wel rekening dient te houden met dit beslag. Dat zou betekenen dat de eerste beslaglegger voor zichzelf een feitelijke preferentie heeft gecreëerd. Dit is niet wenselijk. Daarom dat in het vierde lid is bepaald dat onder deze omstandigheden de tweede beslaglegger in afwijking van het tweede lid gehouden is beslag te leggen op de desbetreffende vordering tot periodieke betaling. Deze situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen, indien de schuldenaar twee banen heeft en het loon van deze banen wisselt of indien de schuldenaar op een later tijdstip gedeeltelijk werkloos wordt, waardoor hij ook recht krijgt op een WW-uitkering. Op deze wijze blijft zoveel mogelijk gewaarborgd dat de coördinerende deurwaarder ook daadwerkelijk zijn coördinerende taak kan uitoefenen. Dit laat onverlet dat de deurwaarder in

deze situatie de bevoegdheid behoudt om beslag te leggen op een andere vordering tot periodieke betaling indien het lopende beslag de afloscapaciteit van de schuldenaar niet volledig uitnut.

Vijfde lid

In het vijfde lid wordt geregeld dat in het geval op twee verschillende periodieke inkomsten beslag wordt gelegd door afzonderlijke beslagleggers, de deurwaarder bij het vaststellen van de beslagvrije voet rekening houdt met het reeds lopende beslag. Dit lid heeft met name betrekking op toeslagen omdat bepaalde schuldeisers zich bij beslag als eerste op deze toeslagen mogen verhalen. Feitelijk houdt dit in dat zo reeds beslag ligt op een toeslag, de latere beslaglegger op een ander inkomensbestanddeel rekening houdt met het feit dat de schuldenaar door het beslag op de toeslag een beperktere/geen resterende afloscapaciteit heeft. Hij kan dit doen door de op basis van de artikelen 475da en 475db vastgestelde beslagvrije voet met de hoogte van de beslagen toeslag te vermeerderen. Zie over de wijze waarop de deurwaarder rekening moet houden met een reeds lopend beslag ook de toelichting bij artikel 475b en paragraaf 4.3 van het algemeen deel van de toelichting.

(...)

Nota naar aanleiding van het verslag:⁴

4.3. Afstemming

De leden van de fractie van de VVD vragen waarom ervoor is gekozen om de beslagvrije voet ook van toepassing te verklaren wanneer er beslag wordt gelegd op toeslagen. In reactie hierop wijst de regering erop dat toeslagen een essentieel onderdeel vormen van het basale inkomen waarover iemand moet kunnen beschikken. Bepaalde basisbedragen voor de woonlasten en de zorgverzekering zijn opgenomen binnen de bijstandsnorm zelf (de zogenaamde normhuur en normpremie), voor zover sprake is van hogere kosten worden deze echter vanuit de toeslagen gecompenseerd. Voor de kosten in verband met de zorg voor minderjarige kinderen geldt zelfs dat er geen basisbedrag in de bijstandsnorm zelf is opgenomen en dat specifiek het kindgebondenbudget hiervoor dient.

Met betrekking tot de beslagvrije voet is het streven dat de schuldenaar ondanks zijn schuldpositie kan blijven beschikken over een basaal inkomen om in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien. De toeslagen zijn daar gezien het bovenstaande zonder meer een onderdeel van.

Het is correct – zoals de leden van de fractie van de VVD opmerken en de toelichting ook schetst – dat dit tot gevolg kan hebben dat een verhuurder bij wie de schuldenaar een huurschuld heeft deze bij een reeds lopend beslag op het inkomen, niet alsnog kan innen door beslag te leggen op de huurtoeslag. De verhuurder kan de voor hem gemaakte uitzondering op het beslagverbod op de huurtoeslag niet benutten wegens het lopende beslag. De schuldenaar leeft in deze situatie al van de beslagvrije voet en heeft de huurtoeslag in deze situatie nodig om zijn huur te kunnen blijven voldoen. Zou de verhuurder deze gebruiken voor de inning van zijn huurachterstand, zou dit alleen tot een verhoging van de huurschuld (in de vorm van de huur van de lopende maand) tot gevolg hebben. Dat is onwenselijk. Daarbij moet worden opgemerkt dat het de verhuurder natuurlijk vrij staat om wel aan te sluiten bij het lopende beslag op het loon om op die wijze voor de inning van de openstaande schuld zorg te (laten) dragen.

De leden van de fractie van de VVD vragen zich af of het nog mogelijk is om te verrekenen indien de gehele afloscapaciteit van de schuldenaar wordt benut door beslag op een of meer inkomensbronnen, alsmede hoe de verschillende organisaties weet kunnen hebben van elkaars incasso-activiteiten. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen in hetzelfde kader wat de gevolgen zouden kunnen zijn voor het respecteren van de beslagvrije voet, in de situatie dat dit wetsvoorstel in werking is getreden maar de Belastingdienst nog niet is aangesloten op het beslagregister.

In antwoord op deze vragen is het goed om voor de verschillende mogelijke situaties inzichtelijk te maken, welke incasserende partij, in de vorm van beslagleggers, verrekenaars dan wel invorderaars op basis van een vordering ex artikel 19 IW 1990, met welke partij rekening dient te houden als sprake is van samenloopsituaties en hoe zij weet kan hebben van deze lopende incasso. Hieronder is per situatie een beschrijving opgenomen. Daarbij is steeds per situatie weer onderscheid gemaakt naar samenloop:

- bij een en dezelfde derde-beslagene; en
- bij twee (of meer) verschillende derde-beslagenen.

⁴ [Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr.6.](#)

Situatie 1: Samenloop beslag met beslag

a. Meerdere beslagleggingen bij dezelfde derde-beslagene

Dit is de meest voorkomende situatie. Door de in artikel 475c Rv geïntroduceerde volgorde-regeling zal beslag zoveel mogelijk worden geconcentreerd bij een derde-beslagene. In deze situatie geldt de samenloopregeling van artikel 478 Rv, die inhoudt dat in principe de deurwaarder met het oudste executoriale beslag optreedt als coördinerende deurwaarder. Dit houdt in dat de derde beslagene aan hem dient af te dragen en dat de coördinerende deurwaarder zorg draagt voor de verdere verdeling van de opbrengst aan andere schuldeisers.

Van dit principe wordt in twee situaties afgeweken van het uitgangspunt dat de deurwaarder die het oudste executoriale beslag heeft gelegd de coördinerende deurwaarder is:

- a. indien het oudste beslag is gelegd zonder dat gebruik is gemaakt van een deurwaarder. Een beperkt aantal sectorale wetten biedt overheidsorganisaties de mogelijkheid om op deze wijze beslag te leggen. Ziet het beslag dat is gelegd zonder tussenkomst van de deurwaarder op een vordering met een hogere preferentie dan het latere beslag door een deurwaarder, dan zal de eerdere beslaglegger de rol coördinerende deurwaarder vervullen (artikel 478 tweede lid, Rv). De derde beslagene blijft aan die eerdere beslaglegger afdragen. Deze schuldeiser hoeft vanwege zijn hogere preferentie de opbrengst niet te verdelen omdat de totale afdracht totdat zijn preferente vordering is voldaan hem toekomt;
- b. indien er door de Belastingdienst een artikel 19-vordering wordt gedaan terwijl er al een executoriaal beslag ligt, mits de artikel 19- vordering een hogere preferentie heeft dan het reeds lopende beslag. Dit kan zich thans alleen voordoen bij een belastingvordering van de Belastingdienst. In deze situatie krijgt de Belastingdienst de functie van coördinerende deurwaarder en gaat de afdracht volledig naar de Belastingdienst. En ook hier hoeft de belastingdeurwaarder vanwege de hogere preferentie feitelijk niet tot verdeling over te gaan (artikel 19, zevende lid, IW 1990).

Partijen die zijn aangesloten op het beslagregister (op dit moment alleen gerechtsdeurwaarders) hebben reeds via het beslagregister weet van het lopende beslag gelegd door een gerechtsdeurwaarder. Voor niet op het beslagregister aangesloten partijen geldt dat zij de informatie over reeds lopende beslagen, waaronder ook vorderingen op basis van artikel 19, krijgen via het informatieverzoek aan de derde beslagene (artikel 475g, derde lid, Rv) dankzij de volgorde regeling

b. Meerdere beslagleggingen bij twee of meer verschillende derde beslagenen

Deze situatie zal met name optreden daar waar een mogelijk beslag op toeslagen samenvalt met beslag op loon of uitkering. Voor deze situatie is artikel 475c, vierde lid, Rv bepalend. Dit artikel houdt in dat de latere beslaglegger rekening houdt met het reeds lopende beslag. Legt een deurwaarder beslag op het loon en de afloscapaciteit volledig benut, dan kan een andere deurwaarder – voor zover daartoe gerechtigd – wel nog beslag leggen op de toeslag, maar kan hij geen afdracht verlangen gezien het feit dat door het reeds lopende beslag de volledige afloscapaciteit wordt benut. Andersom geldt hetzelfde. In die zin dat bij een eerder beslag op een van de toeslagen de latere beslaglegger op het loon rekening dient te houden met het reeds lopende beslag op de toeslag, zij het dat daar de kans op volledige uitnutting van de afloscapaciteit lager is omdat het toeslagbedrag veelal lager is dan het bedrag aan uitkering of loon. De resterende afloscapaciteit kan dan alsnog worden benut door de andere beslaglegger bij het loon- of uitkeringsbeslag.

Ook hier geldt dat partijen die zijn aangesloten op het beslagregister (op dit moment alleen gerechtsdeurwaarders) reeds via het beslagregister weet hebben van het lopende beslag op het andere inkomensbestanddeel. Voor niet op het beslagregister aangesloten partijen geldt dat voor hen specifiek de mogelijkheid moet worden gecreëerd om de Belastingdienst te bevragen op een

eventueel reeds lopend beslag. In antwoord op vragen van de leden van de fractie van de VVD hierover wordt opgemerkt dat ook nu reeds een beperkte gegevensuitwisseling tussen gerechtsdeurwaarders en Belastingdienst plaatsvindt als het gaat om de vraag of een toeslag wordt verrekend dan wel er beslag op een toeslag ligt. Deze vorm van gegevensuitwisseling zal – in lijn met de in artikel 475g, tweede lid, Rv verbrede informatieplicht – voordat dit wetsvoorstel inwerking treedt – worden uitgebreid, zodat ook partijen die niet specifiek gerechtigd zijn om beslag te leggen op een toeslag, informatie daarover kunnen ontvangen. Dit vraagt nog een aanpassing van de huidige gegevensuitwisseling en de uitvoeringspraktijk door de Belastingdienst.

Situatie 2: Samenloop beslag met verrekening

a. Bij een en dezelfde inkomensverstrekker

In het merendeel van de gevallen zal beslag en verrekening, door de volgorde-regeling van artikel 475c Rv bij een en dezelfde inkomensverstrekker voorkomen. Voor deze vorm van samenloop is artikel 6:130 Burgerlijk Wetboek (BW) bepalend. Uit artikel 6:130 BW volgt dat een derde-beslagene in weerwil van bij hem ten laste van de schuldenaar gelegd beslag gerechtigd is om een vordering te verrekenen indien de vorderingen die worden verrekend uit dezelfde rechtsverhouding voortvloeien of de te verrekenen vordering voor het moment van beslaglegging al opeisbaar was. In alle andere gevallen gaat het gelegde beslag voor. Voor deze situaties geldt dat de beslaglegger bekend raakt met de lopende verrekeningen door middel van het informatieverzoek bij de inkomensverstrekker (artikel 475g, tweede en derde lid, Rv), maar pas definitief uitsluitel krijgt door de derdenverklaring van artikel 476a Rv.

b. Bij verschillende inkomensverstrekkers

Hier moet onder meer gedacht worden aan de situatie dat er beslag ligt op het loon, terwijl de Belastingdienst wil overgaan tot verrekening van de toeslagen. Dit is ook de situatie waar de vraag van de VVD-fractie specifiek op ziet. Artikel 6:130 BW speelt hier niet. Hier is juist weer het bepaalde in artikel 475c, vierde lid, Rv bepalend, wat inhoudt dat de latere partij rekening dient te houden met de eerdere partij. Is, met andere woorden, sprake van loonbeslag, dan kan de in dit geval latere Belastingdienst zolang het beslag loopt niet tot verrekening overgaan. De afloscapaciteit van betrokkene is immers in beginsel reeds door het loonbeslag volledig benut. Andersom geldt hetzelfde. Loopt reeds een verrekening van de toeslag, dan kan de deurwaarder bij loonbeslag enkel enige afdracht verlangen zo de afloscapaciteit door de lopende verrekening nog niet volledig is benut.

In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van de ChristenUnie geldt voor de deurwaarder dat hij via de hierboven beschreven gegevensuitwisseling kennis kan hebben van een eventuele lopende verrekening bij de toeslagen. Andersom zal voor de Belastingdienst moeten worden gezien hoe de Belastingdienst eventueel het beslagregister kan bevragen, zodat zij ook bij een eventuele verrekening weet of er reeds een loonbeslag loopt. De regering is zich er van bewust dat niet uitgesloten kan worden dat ondanks deze maatregelen partijen geen weet hebben van elkaars incassomaatregelen. In die situatie is het aan de schuldenaar om partijen op de reeds lopende incassomaatregelen te wijzen. In het nog vorm te geven standaardformulier waarmee hij wordt geïnformeerd over de berekening van de beslagvrije voet zal de schuldenaar specifiek erop worden gewezen, dat hij eventueel reeds lopende incassomaatregelen dient te melden.

Situatie 3: Samenloop verrekening met verrekening

Hier is standaard sprake van verrekening bij verschillende inkomstenbronnen. Ook voor deze situatie geldt wat hierboven onder 2b is beschreven, wat inhoudt dat de latere partij rekening dient te houden met de eerdere partij.

Op dit moment is er nog geen gegevensuitwisseling tussen de verschillende verrekenende partijen. Het ligt hier daarom bij de schuldenaar om de latere partij op de reeds lopende verrekening te wijzen. De verschillende verrekenende overheidsorganisaties zullen worden verzocht om bij het voornemen om tot verrekening over te gaan, de schuldenaar duidelijk te wijzen op het feit dat hij hen over reeds lopende verrekeningen dient te informeren.

De leden van de fractie van de SP vragen of het niet zo is dat juist bij verrekening er vaak problemen ontstaan, waardoor mensen onder de beslagvrije voet uitkomen. Op welke wijze wordt geborgd dat ook verrekeningen zichtbaar zijn voor alle beslagleggers en verrekenaars?

Verrekening wordt standaard toegepast door uitkeringsinstanties (UWV, SVB, gemeenten) bij de terugvordering van teveel uitbetaalde uitkeringen en door de Belastingdienst bij een terugvordering van toeslagen. De huidige berekening van de beslagvrije voet is dusdanig complex dat de Belastingdienst niet in staat is bij dwangverrekeningen vooraf rekening te houden met de beslagvrije voet. Om die reden is in het beleid van de Belastingdienst geregeld dat er na de verrekening een herstelverzoek wegens aantasting van de beslagvrije voet kan worden ingediend. Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat de beslagvrije voet in het massale proces van de Belastingdienst geautomatiseerd en zoveel mogelijk conform de wet kan worden vastgesteld op grond van de informatie uit de polisadministratie en de BRP. Deze berekeningswijze stelt de Belastingdienst in staat om voorafgaand aan de gedwongen verrekening de beslagvrije voet te berekenen op basis van de beschikbare informatie uit de genoemde bronnen.

Om tot een betere bescherming van de beslagvrije voet te komen is het noodzakelijk om tot een betere afstemming tussen verschillende beslagleggende en verrekenende partijen te komen. Het beslagregister is een manier om deze gegevensverstrekking tussen schuldeisers te realiseren. Bij invoering van het wetsvoorstel zal de verbreding van het beslagregister of een alternatieve wijze voor afstemming nog niet gerealiseerd zijn. Grotendeels wordt dit ondervangen door de in het wetsvoorstel opgenomen regeling tot concentratie van beslaglegging bij één inkomstenbron, veelal de uitkeringsverstrekker of de werkgever, zodat de derde-beslagene de beslagleggende partij adequaat kan informeren over reeds lopende beslagen of verrekeningen. Voor verrekeningen door de Belastingdienst zal separaat informatie bij de belastingdienst moeten worden opgevraagd.

De leden van de fractie van de SP vragen de regering of de aansluiting van alle beslagleggende partijen op het beslagregister zo snel mogelijk verplicht moet worden gesteld, omdat dit de beste manier is om helder inzicht te krijgen.

De regering vindt het beslagregister een belangrijk instrument om tot een betere onderlinge afstemming van beslagleggende partijen te komen, waardoor de beslagvrije voet beter wordt geborgd. Dat vraagt dat ook overheidsorganisaties op het register aansluiten. Daartoe wordt een beleidsvoorstel voorbereid. Over de voortgang van de verbreding van het beslagregister heeft de Staatssecretaris van SZW de Kamer bij brief van 2 december 2016 geïnformeerd.¹⁹

De leden van de fractie van de SP vragen verder of in het huidige wetsvoorstel nog steeds sprake kan zijn van beslagen en verrekening die niet in beeld zijn.

Het kan inderdaad voorkomen dat bepaalde beslagen en verrekeningen niet in beeld zijn. Dit wordt grotendeels ondervangen door de in het wetsvoorstel opgenomen regeling tot concentratie van beslaglegging bij één inkomstenbron, zodat de derde-beslagene de beslagleggende partij adequaat kan informeren over de bij hem reeds lopende beslagen of verrekeningen (475c Rv). Daarnaast is het (verbrede) beslagregister een belangrijk instrument om tot een betere onderlinge afstemming te komen. Ten slotte zal ook het nog vorm te geven standaardformulier waarmee de schuldenaar wordt

geïnformeerd over de berekening van de beslagvrije voet er aan bijdragen dat het voor de schuldenaar gemakkelijker wordt om reeds lopende incasso-maatregelen te melden.

De leden van de fractie van de SGP vragen een bevestiging dat de verplichte verhaalsvolgorde niets afdoet aan de bevoegdheid om verhaal te halen op alle inkomensbestanddelen, met inachtneming van de beslagvrije voet en reeds gelegde beslagen. Dit verzoek is voor de Staatssecretaris van SZW aanleiding om de werking van de volgorde regeling zoals opgenomen in artikel 475c, Rv van enige extra uitleg te voorzien.

Op basis van de volgorde regeling van artikel 475c, tweede lid, Rv is de beslaglegger gehouden om beslag te leggen op de inkomstenbron in de volgorde die artikel 475c, eerste lid, Rv aangeeft. Hij mag op grond van artikel 475db, Rv op de beslagvrije voet wel het netto niet beslagen inkomen zoals bedoeld in artikel 475c, eerste lid, Rv in mindering brengen, waardoor hij aldus toch via dit ene beslag rekening kan houden met alle in 475c, eerste lid genoemde inkomstenbronnen waarover de schuldenaar beschikt.

Een voorbeeld: de schuldenaar heeft een WW-uitkering (€ 400,- netto) hetgeen onder onderdeel b van artikel 475c, eerste lid, Rv valt en heeft daarnaast ook inkomen uit loon (€ 650,- netto) dat onder onderdeel e van artikel 475c, eerste lid, Rv valt. Zijn beslagvrije voet op basis van het aanwezige belastbaar inkomen bedraagt in dit voorbeeld € 950,-. Op basis van de volgorde regeling is de beslaglegger gehouden beslag te leggen op de WW-uitkering (nu onderdeel b voorgaat op onderdeel e). Bij de bepaling van de in acht te nemen beslagvrije voet mag hij ingevolge artikel 475db, onderdeel a, Rv het netto niet beslagen inkomen (€ 650,-) op de berekende beslagvrije voet (€ 950,-) in mindering brengen. Na aftrek van de niet onder beslag liggende salaris mag hij met andere woorden een beslagvrije voet hanteren van € 300,-, waardoor – in dit geval – het UWV gehouden is aan hem maandelijks € 100,- af te dragen.

Op de verplichte verhaalsvolgorde wordt een uitzondering gemaakt, indien de afloscapaciteit van een schuldenaar niet volledig kan worden uitgenut bij beslag op de op basis van de volgorde regeling met het beslag te treffen inkomstenbron. Indien de opvolgende inkomstenbron wel de mogelijkheid biedt om met een beslag in een keer de volledige afloscapaciteit uit te nutten, staat het de beslaglegger vrij, in afwijking van de voorgeschreven volgorde, meteen beslag te leggen op deze tweede inkomstenbron. Dit zou in casu het geval zijn als de WW-uitkering minder dan € 100,- bedraagt.

Wellicht ten overvloede wordt nog opgemerkt dat voor beslagleggers die zich verhalen op toeslagen de volgorde regeling niet geldt. Dit omdat niet alle beslagleggers zich op dergelijke toeslagen kunnen verhalen, ingevolge artikel 45 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen is dit alleen aan bepaalde schuldeisers toegestaan. Denk aan de zorgverzekeraar die in uitzondering op het beslagverbod beslag mag leggen op de zorgtoeslag.

De leden van de fractie van de SGP vragen de regering om reactie op de constatering van betrokkenen dat de informatie lang niet in alle gevallen sluitend is en vragen waarom de regering het toepassen van de verhaalsvolgorde, met bijbehorende sanctie, reeds doorzet ondanks het feit dat de informatievoorziening niet sluitend is, terwijl ten aanzien van het bankbeslag wordt afgezien van een regeling onder verwijzing naar het gegeven dat een sluitende voorziening nog niet voorhanden is.

De polisadministratie geeft inzicht in alle lopende uitkerings- en salarisaanspraken zoals bedoeld in artikel 475c, onderdelen a tot en met g, Rv. De polisadministratie biedt derhalve voor het correct toepassen van de verhaalsvolgorde op deze periodieke vorderingen voldoende informatie. Indien de polisadministratie aangeeft dat de schuldenaar noch over loon, noch over enige uitkering beschikt, zal de schuldeiser bij de Belastingdienst kunnen nagaan of er sprake is van een voorlopige teruggaaf van inkomstenbelasting waarop beslag gelegd kan worden. Is er geen sprake van een dergelijke voorlopige teruggaaf, dan zal uit navraag bij de schuldenaar dienen te blijken of er sprake is van een uitkering tot levensonderhoud krachtens Boek 1 van het BW. Beslagen op dergelijke uitkeringen

komen slechts bij hoge uitzondering voor. In de regel zal de schuldeiser daarom kunnen volstaan met het raadplegen van de polisadministratie voor het correct toepassen van de verhaalsvolgorde.

De leden van de fractie van de SGP vragen waarom gekozen is voor een zware sanctie bij de onjuiste toepassing van de verhaalsvolgorde en waarom het verkeerd toepassen van de verhaalsvolgorde volgens de regering op grond van artikel 3:40, tweede lid, BW niet als vernietigbaar zou kunnen worden aangemerkt.

De polisadministratie biedt in de meeste gevallen voldoende informatie om de verhaalsvolgorde correct te kunnen toepassen. Desalniettemin kan de regering zich vinden in de opmerking van de leden van de fractie van de SGP dat nietigheid een te zware sanctie vormt. Nietigheid zou inhouden dat het beslag zonder rechtsgevolg blijft ook in gevallen dat partijen zelf geen aanleiding zien om het beslag zonder rechtsgevolg te laten zijn. Om die reden wordt er bij nota van wijziging voorgesteld om aan het niet in acht nemen van de verhaalsvolgorde geen nietigheid maar vernietigbaarheid als sanctie te verbinden. In de nota van wijziging is deze wijziging opgenomen in onderdeel I.

(...)

10. ARTIKELSGEWIJS

(...)

De leden van de fractie van de SGP vragen in relatie tot artikel 475f, Rv een reactie van de regering op het voorbeeld uit de reactie van de KBvG op het wetsvoorstel, waar een tweede deurwaarder beslag wil leggen op andere periodieke inkomsten dan de eerste deurwaarder beslag heeft gelegd, maar waarop de beslagvrije voet door de kantonrechter van toepassing is verklaard. De KBvG gaat in haar voorbeeld in op de situatie dat er reeds beslag is gelegd op loon conform de volgorde regeling van artikel 475c Rv en er vervolgens beslag wordt gelegd op een niet in artikel 475c Rv opgenomen wekerende betaling. De voor internetconsultatie aangeboden versie van het wetsvoorstel voorzag niet in een regeling voor deze situatie. In reactie op het voorbeeld van de KBvG is in artikel 475f, tweede lid, Rv alsnog een regeling voor deze situatie opgenomen. Deze regeling houdt in dat indien sprake is van samenloop van een beslag op een periodieke betaling als bedoeld in artikel 475c Rv en een beslag op een wekerende betaling als bedoeld in artikel 475f, Rv waarvoor de kantonrechter de beslagvrije voet van toepassing heeft verklaard, de voor betrokkene geldende beslagvrije voet – gelijk de regeling voor de in artikel 475c, vijfde lid, Rv beschreven situaties - naar rato van de hoogte van de wekerende betalingen over beide beslagleggers wordt omgeslagen.

Nota van wijziging⁵

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

1

In artikel I, onderdeel E, wordt het voorgestelde artikel 475c als volgt gewijzigd:

- a. In het eerste lid, onderdeel g, wordt «lijfrentespaarrekening» vervangen door: lijfrenterekening.
- b. In het tweede lid vervalt: daar opgenomen.
- c. Het vierde lid vervalt onder vernummering van het vijfde tot vierde lid.
- d. Na het vierde lid (nieuw) worden drie leden toegevoegd, luidende:
 5. Bij meerdere beslagen op vorderingen tot periodieke betaling als bedoeld in het tweede lid, onderdelen a tot en met i, wordt de beslagvrije voet omgeslagen in verhouding tot de hoogte van deze betalingen voor zover toepassing van het tweede lid een opvolgend beslaglegger verplicht tot een beslag op een andere vordering dan de vordering waarop reeds beslag is gelegd.
 6. Een beslag dat in strijd met het tweede of derde lid wordt gelegd, kan binnen drie jaar na het leggen van het beslag worden vernietigd door de schuldenaar of door een opvolgend beslaglegger.
 7. Een derde-beslagene die een betaling heeft gedaan aan een deurwaarder die in strijd met artikel 475c, tweede of derde lid, een executoriaal beslag heeft gelegd dat is vernietigd, heeft niettemin bevrijdend betaald.

(...)

3

In artikel I, onderdeel I, wordt in het voorgestelde tweede lid, «wordt de beslagvrije voet omgeslagen in de verhouding tot de hoogte van deze betalingen» vervangen door: is artikel 475c, vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

Toelichting

Deze nota van wijziging bevat een aantal wijzigingen van technische en redactionele aard. Daarnaast bevat deze nota een voorstel dat er zorg voor draagt dat wanneer eigenlijk beslag gelegd had moet worden op een andere inkomstenbron, het beslag niet nietig maar vernietigbaar is. Bijvoorbeeld omdat er geen rekening is gehouden met een inkomstenbron waar wettelijk gezien eerst beslag op had moeten worden gelegd. Door het beslag niet nietig maar vernietigbaar te laten zijn, wordt voorkomen dat, ook als de beslagvrije voet in acht wordt genomen, een beslag automatisch teruggedraaid moet worden. Deze aanpassing zal zich naar verwachting sporadisch voordoen, maar komt de rechtszekerheid voor beslagleggende partijen, derde-beslagene en schuldenaren ten goede.

Onderdelen 1, onder a, c en d, en 3 (artikel I, onderdelen E en I)

Onder a

⁵ [Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr.7.](#)

Dit betreft een technische wijziging. In dit onderdeel wordt rekening gehouden met de tekst van artikel 475c, eerste lid, onderdeel g, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) zoals deze luidt na inwerkingtreding van artikel XV van het bij koninklijke boodschap van 20 september 2016 ingediende voorstel van wet tot wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten tot uitfasering van het pensioen in eigen beheer en het treffen van enkele fiscale maatregelen inzake oudedagsvoorzieningen (Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen) (Kamerstukken [34 555](#)).

Onderdeel 1, onder c en d, en 3

Het vijfde lid wordt vernummerd tot vierde lid en er wordt een nieuw vijfde, zesde en zevende lid toegevoegd in verband met het feit dat het wenselijk is dat een beslag gelegd niet in overeenstemming met de volgorde regeling vernietigbaar is in plaats van nietig.

Artikel 475c, tweede en derde lid, Rv geeft aan in welke volgorde een beslaglegger zich mag verhalen op periodieke vorderingen waaraan ingevolge artikel 475c, eerste lid, Rv een beslagvrije voet is verbonden. Het tweede lid geeft de hoofdregel aan. Het derde lid bepaalt onder welke omstandigheden van de hoofdregel mag worden afgeweken. De verhaalsvolgorde is dwingend recht. Een beslaglegger dient zich, tenzij zich de situatie, bedoeld in het derde lid voordoet, te houden aan de in artikel 475c, tweede lid, Rv opgenomen volgorde. Houdt een beslaglegger zich niet aan deze volgorde, dan bepaalt het voorgestelde artikel 475c, zesde lid, Rv dat het beslag kan worden vernietigd. Het zevende lid bepaalt dat vernietigbaarheid alleen kan worden ingeroepen tegen de beslaglegger. Dat betekent dat de derde-beslagene ook bij vernietiging bevrijdend betaald heeft. De schuldenaar of opvolgende beslaglegger dient binnen drie jaar na het moment van beslaglegging vernietiging in te roepen. Dit is een vervaltermijn waardoor stuiting niet mogelijk is.

Het vierde lid bevat nu de hoofdregel (eerder in het vijfde lid opgenomen) hoe er gehandeld dient te worden in de situatie waar meerdere deurwaarders of beslagleggers op verschillende periodieke betalingen beslag hebben gelegd. Het gaat dan om situaties waarbij, ondanks de volgorde regeling, beslag op meerdere periodieke inkomens tot de mogelijkheden behoort, bijvoorbeeld bij beslag op toeslagen. In deze situaties zal de latere beslaglegger bij vaststelling van de beslagvrije voet rekening moeten houden met het reeds lopende beslag.

Een nieuw vijfde lid is toegevoegd voor de uitzonderlijke situatie dat de volgorde regeling bij een beslag op tijdstip X leidt tot een beslag op inkomen Y en een beslag op een later tijdstip vraagt om een beslag op inkomen Z. Denk hierbij aan de situatie dat inkomen Z in de loop der tijd hoger is geworden dan inkomen Y. Een opvolgende beslaglegger zal dan niet aansluiten bij het eerste beslag omdat de opvolgende beslaglegger door de wijziging in de inkomenssituatie in dat geval in strijd met de volgorderegeling zou handelen. De tweede beslaglegger moet dan beslag leggen op inkomen Z omdat dit het hoogste is. Beide beslagleggers handelen dan conform de wet en geen van beide beslagen is dan vernietigbaar. Het voorgestelde vijfde lid voorziet daarom in een regeling waarbij in deze situatie de beslagvrije voet naar rato van de hoogte van de beslagen periodieke vordering wordt verdeeld. Hierdoor wordt geborgd dat de schuldenaar het bedrag ter hoogte van de beslagvrije voet houdt.

Benadrukt dient te worden dat de situatie in het vijfde lid niet vaak zal voorkomen.

In verband met voornoemde wijzigingen wordt de formulering van artikel 475f, tweede lid, technisch aangepast.

(...)